

HAVASGARD med VESLEGARD (Bruvolden)

3 1/2 hud, forhøya på 1600-tallet til 4 huder eller 48 løbbel, fra 1632 halve garden (2 huder)

Opphavstunet til «Havasga» er det som ligger bak Tolleivsgard og Onsgard, ut mot Neselva. I 1705 og 1742 er garden skrevet «Havesgaard», som er det nærmeste de skriftlærde har greid å komme opp mot uttaleforma.

Garden er en lut av opphavsgarden Nes, og dette tunet sammen med tuna til Tolleivsgard og Nistugu Arnegard syncs å være det opphavlige tunet her på Nes. Det var alltid slik ved første deling av en gard, så delte de også tunet, slik som disse tre tuna her peker seg ut. Dersom en tenker seg at Onsgard ved ei seinere deling er skilt ut fra denne garden, så vil de to gardene med samla skyld på 1600-tallet utgjøre en tredjedel av den samla skylda til alle lutene av Nesgarden. Nevninga «Øvregaard» i 1599 for denne garden, er i høgste grad med og bygger under en slik teori – dette er altså opphavlig den øvste luten av tunet. Innmarka har ikke noe med ei slik nevning, det blei et hopehav med hver sine luter, delt etter samme modell som skylda og tuna i det england, åkrer osv. som lå til opphavsgarden.

Så er det en Hav/Hava som har lagt att navnet sitt i denne Nesluten, og som med tida har blitt det offisielle. Dessverre er ikke Havasgard nevnt i 1528. Den lista er ført så nær opp til uttalen som det gikk an. I neste liste, 1557 og 1560, har dansklærte embetsmenn greid å forkludre mange gode norske navn, og det har de tydelig greid her fra 1557 og framover, se seinere.

I Buskerudbindet for «Norske gaardnavne», side 323, under Haverstad i Lier, heiter det: «Samme Navn som Haverstad i S. Fron GN. 81. Opføres i PnSt. S. 109 blandt Navne sms. med Mandsnavnet Hafr, der hos Aasen anføres paa Bergenskanten fra forrige Aarh. i Formen Hav. Med Rette bemerkes i Bd. IV, 1 S. 128, at man da ventede Nutidsformen Hafstad, saaledes som det gamle Hafrsstadir faktisk paa adskillige Steder lyder.»

Hav var altså et mannsnavn, og trulig ei kortform for Havtore. Det er vel nok så sikkert at det ikke kan ha noe med Håvard/Håvel å gjøre, for da ville uttalen blitt Håvelsga – det er klart og tydelig Havasga. I Vats er det en gard med samme navn.

*

Garden var i mellomalderen adelsgods, som hørte til ei ætt som hadde tilknytning til Sudreim/Sørum på Romerike. Eierrekka blir her framstilt i motsatt kronologi. Den siste private eieren i den slekta som var eier her var:

Gørvil Fadersdr. f ca. 1509 eller 1517 d 1605 g 1532 m Peder Nilssen Greip (drukna 1533), svensk riksråd; attg 1534 m Truid Ulfstand (1487-1545), dansk riksråd; og tredje gang 1547 m Lage Brahe (d 1567), dansk riksråd.

Med andre mannen hadde ho sønnen Nils d 1548.

Det blei etter Knut Alvsen lang arvestrid om jordgodset hans. I navnet til Karine Alvsdr. blei det overdratt fra Ingerd til Austrått (slektning), og da Karine døde